OPEN MONUMENTENDAG

GEMEENTE WESTERKWARTIER

zaterdag 14 september 2019

thema:

"PLEKKEN VAN PLEZIER"

Startavond in Hotel Aduard

donderdag 12 september 2019 om 19.30 uur

“PLEKKEN VAN PLEZIER”

Uitnodiging voor de informatieavond van
Open Monumentendag Westerkwartier
op donderdag 12 september 2019
van 19.30 – 22.00 uur
in HOTEL RESTAURANT ADUARD
Friesestraatweg 13 - 9831 TB Aduard

Vanaf 19:00 uur is de zaal open en staat de koffie en thee voor u klaar.

Programma:

19:30 uur	Welkom door Arnold Bloem, voorzitter Stichting Open Monumentendag Gemeente Westerkwartier
19:40 uur	Toelichting op het thema “Plekken van plezier” door Lex van Wijngaarden, bestuurslid
19:50 uur	Koor “Suxwort zingt” uit Niehove
20:00 uur	De historie van Rederijkerskamers in het algemeen en van “Ons Genoegen” in het bijzonder door Abel ten Have van Rederijkerskamer "Ons Genoegen" uit Leek
20:30 uur	**Pauze**
21:00 uur	“Suxwort zingt” na de pauze
21:10 uur	Verhalen over plekken van plezier door Henk Wierenga en Janet Postema van “Kom op Verhoal” (Mien Westerkwartier)
21:40 uur	Afsluiting door de voorzitter en uitreiking van de Steunpilaar 2019 door wethouder Hielke Westra
21:50 uur	“Suxwort zingt” tot besluit

De toegang en de koffie en thee zijn gratis.
Na afloop is er gelegenheid tot napraten.

OVER LANDSCHAP, GESCHIEDENIS EN MONUMENTEN

Het Westerkwartier is sinds 1 januari 2019 pas één gemeente, maar bestaat als regio al eeuwen. Wie echter denkt dat het hier om een homogeen gebied gaat, heeft het mis. Het Westerkwartier bestaat uit zeer uiteenlopende historisch gevormde landschapstypen.

In het zuiden vinden we de streken Langewold en Vredewold. Deze zijn lang geleden ontstaan doordat mensen nederzettingen gingen bouwen op een tweetal zandruggen (ook wel gasten genoemd), die in oost-westelijke richting door het hoogveengebied liepen. Vredewold is de zuidelijke zandrug. Deze loopt van Marum over Nuis, Niebert, Tolbert, Midwolde en Lettelbert naar Oostwold. Langewold, de noordelijk gelegen zandrug, gaat via Opende, Grootegast, Sebaldeburen tot Oldekerk en Niekerk. Dit zijn dan ook eeuwenoude dorpen die zich kenmerken door lintbebouwing op de zandrug.

Vanuit deze dorpen werd het omliggende veengebied ontgonnen, veelal in de smalle percelen die voor deze streek kenmerkend zijn. De smalle percelen, omsloten door houtwallen, bomen en struiken, geven het gebied een besloten karakter. Dit wordt ook wel coulissenlandschap genoemd.

Iwema Steenhuus - Niebert

Heel anders oogt het noordelijk Westerkwartier. Hier zien we het open landschap van de voormalige eilanden Middag en Humsterland, die ontstonden in de vroege Middeleeuwen toen de zee hier nog vrij spel

had. De manieren die de bewoners bedachten om hiermee om te gaan, zien we nu nog steeds terug. Het landschap kenmerkt zich door wierdedorpen en de vele dijken en dijkjes die de mensen beschermden tegen het water. Niehove, Feerwerd, Ezinge, Saaksum en Garnwerd zijn fraaie voorbeelden van wierdedorpen, die gerekend worden tot de oudste cultuurlandschappen van Europa.

De wierde Ezinge

In al deze dorpen en streken staan monumenten die getuige zijn geweest van deze ontstaansgeschiedenis. Vele zijn op zaterdag 14 september geopend voor het publiek. U kunt eeuwenoude kerkjes bezoeken in bijvoorbeeld Garnwerd, Lettelbert, Noordwijk, Niehove, Tolbert en Zuidhorn. Of de Allersmaborg bij Ezinge en de Piloersemaborg in Den Ham. De kloostergeschiedenis komt aan bod in Aduard. De strijd tegen het water is zichtbaar bij Poldermolen de Eolus en gemaal de Waterwolf. Kortom: een zeer rijk gevarieerd gebied met een grote keuze aan monumenten om te bezoeken!

Bron: W.van der Schuit; De Canon van het Westerkwartier (2011). Verschenen naar een initiatief van de Stichting Kwartiermakers.

WIJ HETEN U HARTELIJK WELKOM

TIJDENS DE OPEN MONUMENTENDAG

IN HET WESTERKWARTIER

JAARTHEMA 2019: “PLEKKEN VAN PLEZIER”

Ieder jaar wordt door de landelijke organisatie Open Monumentendag een thema gekozen, dit jaar aansluitend bij het thema van de European Heritage Days: “Arts and Entertainment”.

“Plekken van plezier” kan allerlei associaties oproepen. In de grote steden zijn soms monumentale theaters, bioscopen, sociëteiten en sportpaleizen. In de kleinere dorpen is het vermaak doorgaans op bescheidener schaal. Dorpsfeesten, sport en spel vinden veelal in de open lucht plaats - op dorpspleinen, sportvelden of gewoon op een stuk weiland – of in een gebouw dat voor meerdere doelen geschikt is.
Zo gebruiken Rederijkers bij voorkeur de (boven)zaal van een oud hotel en vinden muziekuitvoeringen plaats in monumentale kerkgebouwen, die vaak uitblinken door een uitstekende akoestiek. Dorpshuizen en oude herbergen dienen ook als onderkomen voor allerlei festiviteiten, toneeluitvoeringen, koorrepetities, klaverjasavonden, volksdansen, het optreden van de fanfare en lokale bruiloftspartijen.

Dorpshuis en Café-Restaurant Eisseshof - Niehove

In onze Gemeente zijn diverse monumentale gebouwen die je als “plekken van plezier” kunt opvatten: karakteristieke herbergen, musea en middeleeuwse kerken. Vele hiervan zijn geopend tijdens Open Monumentendag 2019. Maar natuurlijk zijn er ook “gewone” monumenten te bezichtigen. In totaal 50 open monumenten in het Westerkwartier!

Open Monumenten in de Gemeente Westerkwartier

Tenzij ander vermeld zijn onderstaande monumenten open voor publiek op zaterdag 14 september van 10.00 tot 17.00 uur.

Meer informatie over de monumenten
in de Gemeente Westerkwartier kunt u vinden op:
www.openmonumentendagwesterkwartier.nl

ADUARD

- **Abdijkerk** - Burg. Seinenstraat 42
  Rondleidingen

- **Kloostermuseum St. Bernardushof** - Hofstraat 45
  Normale openstelling van het museum met expositie "Van klei naar klooster"

DEN HAM

- **Kerk** - Ds. Koppiusweg 42

- **Piloersemaborg** - Sietse Veltstraweg 25
  Van 11 tot 16 uur: Rondleidingen voorhuis; openstelling tuin; expositie van vijf kunstenaars in de schuur (Jelmer Dijkstra, Coos Aardema, Jozephine Duker en Willem van Landeghem en Reinier van den Berg)

- **Poldermolen de Eolus**
  - Aduarderdiep 1 / *Rondleidingen; modelmolens; boekenmarktje*

DEN HORN

- **Kerk** - Dorpstraat 7
  Muzikale activiteit (n.n.b.)

ENUMATIL

- **Huiskamercafé Otter** - Hoendiep 25
  Jeugdige muzikanten uit het Westerkwartier; ouderwetse consumpties. Alleen tussen 13 - 17 uur

- **Molen Eben Haëzer** - Molenpad 3

EZINGE

- **Kerk** - Torenstraat 48
- **Allersmaborg** - Allersmaweg 64
  Expositie "Ambacht is de Kunst" (Roger Veldman, Matthijs Röling Nelleke de Graaf, Beer Kok, Matty de Vries, Lijsje Nodon; diverse disciplines). Ook op zondag

FEERWERD

- **Molen Joeswert** - Menthaweg 3
  Open 12.00-17.30: Alleen toegang als er niet gemalen wordt. Molenwinkel open

GARNWERD

- **Kerk** - Burg. Brouwersstraat 1
- **Molen De Meeuw** - Hunzeweg 38

GRIJPSKERK

- **Boerderij Elisa Hoeve** - Westerhornerweg 6
  Expositie
- **Korenmolen De Kievit** - Molenstraat 33

LAUWERZIJL

- **Gemaal de Waterwolf** - Teenstraweg 2 (Electra)

LEEK

- **Borg Nienoord (schelpengrot)** - Nienoord 1
  Op binnenplaats kunnen bezoekers instappen in rijtuig voor ritje over het landgoed

- **Nienoordkapel** - De Dam 44

LETTELBERT

- **Kerk** - Hoofdstraat 162
  Atelier en expositie iconen

MARUM

- **Kerk** - Noorderringweg 41

MIDWOLDE

- **Kerk met graftombe Van Ewsum** - Hoofdstraat 134

NIEBERT

- **Kerk** - Molenweg 90

- **Nieberter Molen** - Molenweg 62

- **Museum 't Steenhuus** - 't Pad 15a
  Plezier voor jong en oud met oudhollandse spelletjes. Ritjes op de ponykar nabij het museum. In de bakkerij worden koekjes gebakken waarbij kinderen mogen helpen. Versnaperingen te koop. Alles omlijst door live muziek.

- **Ambachtelijke smederij Dijkhuizen** - Molenweg 36
  Er worden paarden bekapt en beslagen, de smederij is te bezichtigen en er is koffie/thee met poffert verkrijgbaar.

NIEHOVE

- **Kerk** - Kerkstraat 1
  Muzikale middag met dorpskoor "Suxwort zingt" (rond 13.00, 14.00 en 15.00 uur) afgewisseld met "Stringtime" (Anne Vos-van Dijk, cello, en Johan Keus, gitaar). Tevens permanente tentoonstelling over de historie van het wierdendorp Niehove.

- **Café Eisseshof** - Kerkstraat 4
  Café-restaurant en dorpshuis: koffie, thee, taart en lunches

NIEZIJL

❖ **Kerk** - Hoofdstraat 54
Ook zondag: schilderijen van lokale kunstenaars (Thema Bomen), muziek; zondagmiddag dwarsfluit en piano (14.00 en 15.30 uur)

NOORDHORN

❖ **Hervormde Kerk** - Torenpad 1

❖ **Doopsgezinde Vermaning** - Hoofdstraat 62
Expositie van textiel en stenen van textieldesigner Trijntje Bakker uit Noordhorn

❖ **De Gouden Leeuw** - Langestraat 48 *(voorheen Hotel Leujes)*

❖ **Koren- en pelmolen De Fortuna** - Schipperstraat 2a
Vaste expositie: geschiedenis van de molen en 80-jarige oorlog in het Westerkwartier. Tevens film slag bij Noordhorn

NOORDWIJK

❖ **Kerk** - *Westerweg 2*
Expositie van posters door Nick Blaauw van alle activiteiten in de kerk in de afgelopen 15 jaar. Ook op zondag.

NUIS

- **Kerk** - Nieuweweg 24
  Foto's van wijlen Omke Oudeman (hoffotograaf Stichting Oude Groninger. Kerken / Stichting Groninger Landschap)

- **Museum 't Rieuw** - Oudeweg 17a

- **Coendersborg** - Oudeweg 15
  Foto's van wijlen Omke Oudeman (hoffotograaf Stichting Oude Groninger Kerken / Stichting Groninger Landschap). Ook op zondag 13.30-17.00 uur.

OLDEHOVE

- **Liudgerkerk** - Kerkpad 2
  Expositie schildersclub Oldehove. Ook op zondag 10-17 uur

OOSTUM

- **Kerk** - Oostumerweg 15

OPENDE

- **Hervormde kerk** - Provincialeweg 156
  Verhaal historie gebouw, fotoreportage kerk en foto's Opende

- **Woonhuis** - Drachtsterweg 76

SAAKSUM

- **Hervormde Kerk** - Heralmastraat 4

SEBALDEBUREN

- **Poldermolen De Eendracht** - Provincialeweg 7
  Demonstratie hydraulische aandrijving. Ook op zondag 12-17 uur

TOLBERT

- **Cazemier boerderij** - Hoofdstraat 27
  Expositie 25 jaar Oudheidkamer Fredewalda / Boeddha in beeld (beelden, spreuken, afbeeldingen)

- **Kerk** - Hoofdstraat 48
  16.00 uur: Miniconcert Chr. Mannenkoor Meppel

VISVLIET

- **Hilmahuister Poldermolen** - Oude Dijk 4a
- **Witte Kerk** - Heirweg 1b

ZUIDHORN

- **Dorpskerk** - Kerkstraat 18, ingang zuidzijde
  Activiteit n.n.b. (i.s.m. Historische Kring Zuidhorn)
- **Het Oude Raadhuis** - Hoofdstraat 48
  Thans bistro
- **Huis met de Leeuwen** - Nieuwstraat 6
- **Fietsmuseum Garage Birza** - Jellemaweg 16
- **RK St Jozef Kerk**
  - De Gast 38
    Pastorietuin is open
- **Voormalig kantongerecht**
  - De Gast 66

Huiskamercafé Otter in Enumatil

Met ondersteuning van:

Gemeente Westerkwartier

Best Western PLUS Hotel Restaurant Aduard

Stichting Open Monumentendag Gemeente Westerkwartier

Open Monumentendag

Dokter Mansholtweg 8
9356BH Tolbert

www.openmonumentendagwesterkwartier.nl
omd.westerkwartier@gmail.com